

מפעל עולמי להצלת הדת

על ידי שנקיים ברית הערבות ומצות התוכחה בכל העולם כולו

גליון # 18

חברה מזכי הרבים העולמי לקיום היהדות

חודש אדר תשס"א

בו יבוארו עניני ברית הערבות שקיבלנו והתחייבנו במצוות ה' "בְּהָרָה סִינִי" להיות ערב על כל איש ואיש מבני ישראל, וכל אחד ואחד נענש מכוח חיוב הערבות כמו שכתוב (ויקרא כו, לז), "וְכָשְׁלוּ אִישׁ בְּאָחִיו" וכמבואר ברש"י שם: ומדרשו "וְכָשְׁלוּ אִישׁ בְּאָחִיו" זה נכשל בעונו של זה, שכל ישראל ערביין זה לזה, (ועיין סנהדרין דף כ"ז:).

על ידי ברית הערבות ומצות התוכחה נבנה בית המקדש

שַׁעַר הָעֵרְבוּת

על ידי חיוב הערבות הוי כאילו חטא הוא בעצמו

הגם שהאדם הוא צדיק גמור ומעולם לא חטא צריך להתוודות על חטאים ופשעים שמעולם לא עלה על דעתו להרהר אפילו לחטוא בהם, והוא מפני שעל ידי חיוב הערבות הוי כאילו חטא הוא בעצמו, רק "חטאתי" בלשון יחיד אינו יכול לומר מפני שלמעשה לא עשה בידיו החטא, ולכן צריך לומר "חטאתנו" שחטאו הוא על ידי אחר לזה אומר בלשון רבים.

כן זוהי ערבות שאתה מחייב עצמך במקום של השני לשלם חיוב ממונו שלוה ואתה היית ערב עבורו עליך לשלם, כמו כן במצוות ולאווין שבתורה נתחייבת במקומו בערבות שתשלם עבורו על העונשין שנתחייב בהן ואלו הן התוצאות הנובעות מקבלת הערבות.

כל נשמות ישראל נכנסו בברית הערבות

כל נשמות ישראל היו בעת שעברו בברית הערבות כמו שכתוב "אתם נצבים כולכם היום לפני ה' אלקיכם וגו' כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום לפני ה' אלקינו ואת אשר איננו פה עמנו היום". וברש"י ואף עם דורות העתידים לבוא, ע"כ. אם כן לא שייך להפטר ולומר שלא היה בברית הערבות שהרי כולם, כולל הדורות הבאים גם כן נכנסו בברית הערבות אחד על חבירו.

אפילו צדיק שלם ימצא בבית דין של מעלה טריליוני טריליונים עבירות שאי אפשר לספרם

ונמצא עוד לפי מה שכתבנו בדין הערבות, דהנה חיוב הערבות נכנסו כל אחד ואחד מישראל עבור כל אחד ואחד מישראל, נמצא שכל אחד ואחד מישראל ערב על כל ישראל. ואם כן יהיה יוצא לפי זה שצדיק גמור ושלם יענש על עבירה אחת שבתורה על כל ישראל אם כולם יעברו עבירה אחת בפעם אחת יהיה לו כל העבירות של עבירה זו דהיינו שעבר כל כך הרבה פעמים העבירה הזו כמספר

בני ישראל העוברים עליה. ותאר לעצמך שבאם חס ושלום חלק גדול מישראל עוברים על כל התורה כולה, הרי שמיליוני פעמים עבר על כל העבירות שבתורה, ואם זה נמשך כל הזמן חס ושלום היינו שבכל שעה ורגע הרי עוברים מיליונים פעמים על כל התורה כולה, וכעת תעשה חשבון כמה עבירות אפשר לצבור ולאסוף בחיים מבלי שהאדם בעצמו יעבור אפילו על עבירה אחת שומו שמים. אדם צדיק שלם יושב לו בפינתו ואינו יוצא מחוץ לדי' אמותיו עובד ה' כראוי מקיים כל התורה כולה עוסק במצוות ובמעשים ויוצא בכל החיוביים שנתחייב בתורה בשלימות הכי גמורה. ולבסוף כשמגיע בבית של מעלה נצטברו לפניו טריליוני טריליונים של עברות שאין אפילו אפשרות לספרם.

ואין הדוגמא דווקא באיש צדיק גמור ושלם רק שהחידוש הוא לשבר האוזן והוא גם כן במציאות הנכונה שאפילו בצדיק גמור הדבר כן, אבל הוא הדין ואותו הדבר וביותר בסתם איש ישראל, שגם כן נתחייב בחיוב הערבות עבור כל אחד מישראל.

ואם ננקוט כהשיטה בגמרא סוטה (דף ל"ט) שכל אחד ואחד מישראל נעשה ערב על ערבותו של כל אחד ואחד מישראל, לפי זה יהיה נמצא שכל אחד מישראל על ידי זה שרק אחד מישראל עובר עבירה הרי הוא חייב כמספר בני ישראל ועובר כל כך הרבה עבירות בפעם אחת.

וכעת נשאלת השאלה האם אין שום פתרון ומוצא איך להפטר מחיוב זה? - האם שייך לומר שהתורה לא תתן שום דרך להפטר מחיוב הערבות כדי שלא יחולו כל עוונות כל בית ישראל על כל אחד ואחד מישראל?

אם מוחין אז נפטר מחיוב עונש על עבירת חבירו

התשובה ניתנת בחז"ל שאם מוחין אז נפטר מחיוב עונש על עבירת חבירו, והוא מפני שבזה שמוחה בחבירו שעובר עבירה, הרי הוא מראה בזה שאין הוא מסכים לזה שהוא עובר עבירה, ומוחה על כך וחבירו אינו שומע לו הרי הוא את נפשו הציל.

וזהו לשון ספר חסידים (אות צ"ג): כל ישראל ערבים זה לזה (שבועות לט). **שאלמלא הערבות, לא היה אדם מוחה ביד חברו על חטאיו, ולא היו נותנים לב לחקור על עושי רשעה לבערם. לכן הכניסם הקדוש ברוך הוא לערבים, כדי שיעשו גדרים וסיגים שלא יחטאו. עד כאן לשונו.**

הרי דמדבריו אנו למדים שאדרבא כל מה שנכנסנו בחיוב הערבות הוא רק כדי שיהא אדם מוחה ביד חבירו על חטאיו, נמצא ממוצא דבריו שהחיוב העיקרי הוא המחאה שנותן לב לחקור על עושי רשעה לבערם, וכדי שנמחה לכן הכניס הקדוש ברוך הוא את ישראל לערבות, לכן אם מוחים - נסתלקה הערבות בזה.

רק מה שעלינו להוכיח ולברר מאחר ואמרו חכמינו זכרונם לברכה "וכשלו איש באחיו", אינו אומר "איש באחיו" אלא "איש בעון אחיו". מלמד שכל ישראל ערבים זה בזה (תורת כוהנים פרשת בחוקותי פסוק ז'). ובגמרא סנהדרין (דף כ"ח) מסיק והוא שהיה בידם למחות ולא מיחו.

נמצא לפי זה דממה נפשך אם היה בידם למחות ומיחו הרי נפטרין עצמם מעוונות בית ישראל, ואם אין בידם למחות הרי באופן זה לא נכנסו בערבות עבור ישראל, רק כשהיה בידם למחות ולא מיחו, שעל ידי זה שבידם למחות ואין מוחין הרי מראין בזה ששותקין ומדשתקו ולא מיחו שמע מינה ניחא להו בזה שעוברין העבירה, לכן אז שפיר הוי כאילו הם עוברים העבירה ונתפסים בזה ונענשין על עוון חבירו.

על כל פנים כשבידם למחות ואין מוחין בוודאי נתפסים ונענשים על העבירה משום דהוי כאילו הוא בעצמו עבר עליה וכנזכר לעיל. ורוב בני אדם שעוברים עבירה הרבה פעמים יש

בידינו למחות בידם ואין אנו מוחין. ובזה גם תלוי מי הוא שיש בידו למחות, האם כל אחד ואחד, והוא שיש מי שבידו למחות באנשי ביתו הוא נתפס על אנשי ביתו, באנשי עירו נתפס על אנשי עירו על כל העולם נתפס על כל העולם. וכמו שפסק הרמב"ם (פרק ו' מהלכות דעות הלכה ז') וזה לשונו: **וכל** שאפשר בידו למחות ואינו מוחה הוא נתפס בעון אלו, כיון שאפשר לו למחות בהם.

(המשך בגליון הבא אי"ה)

מפעל עולמי להצלת הדת